

Agata Kleczkowska Popularnonaukowe streszczenie projektu

Działalność różnego rodzaju grup zbrojnych, a zwłaszcza organizacji terrorystycznych, stanowi ogromne zagrożenie dla społeczności międzynarodowej. W mediach często, zwłaszcza w ostatnim czasie, gdy nasiliła się działalność tzw. Państwa Islamskiego, pojawiają się informacje o zbrodniach popełnianych przez członków tego ugrupowania, w tym masowych egzekucjach, prześladowaniu mniejszości religijnych, torturach, rekrutowaniu bojowników wśród dzieci oraz niszczeniu zabytków światowego dziedzictwa kulturalnego. Mimo prób szukania rozwiązań militarnych dla neutralizowania skutków działalności takich organizacji, nie udało się jak dotąd znaleźć skutecznego sposobu powstrzymania ich aktywności. Dlatego niezbędne jest doprowadzenie chociaż do sprawiedliwego osądzenia i pociągnięcia do odpowiedzialności tych, którzy takich zbrodni dopuszczają się.

Celem projektu będzie więc znalezienie odpowiedzi na pytanie o skuteczne metody określania odpowiedzialności sprawców takich przestępstw. Projekt będzie więc dotyczył opracowania modelu odpowiedzialności za zbrodnie popełniane przez zbrojnych aktorów niepaństwowych, niezależnie od tego, czy miałyby to być odpowiedzialność poszczególnych członków czy odpowiedzialność takich aktorów jako grupy, pod warunkiem, że stworzony model zapewni skuteczne i rzetelne osądzenie sprawców takich zbrodni. Współcześnie wykorzystywane modele odpowiedzialności służą określeniu roli poszczególnych członków zbrojnych ugrupowań, którzy są skazywani w procesie karnym za rolę jaką pełnią działając w grupie. Konstrukcja jednak takich grup, liczba i sposób powiązań między ich członkami, a także złożoność struktur nie pozwala uznać takich tradycyjnych modeli odpowiedzialności za adekwatne w tym przypadku.

Zastosowane metody badawcze będą koncentrować się wokół analizy dogmatycznej i prawno-porównawczej modeli odpowiedzialności stosowanych zarówno w krajowych porządkach prawnych, jak i w prawie międzynarodowym, w celu znalezienia modelu (lub skompilowania cech kilku modeli), które wydają się być najbardziej adekwatne do rozwiązywania problemu badawczego. Konieczne też będzie dokonanie analizy wymienionych zagadnień z punktu widzenia doktryny prawa (prawa karnego i międzynarodowego prawa karnego), jak również przeanalizowanie konkretnych przykładów, gdy członkowie zbrojnych aktorów niepaństwowych byli pociągani do odpowiedzialności (*case study*).

Powodami podjęcia omawianej problematyki badawczej są wyzwania, jakie stoją zarówno przez społecznością międzynarodową, jak i doktryną prawa, związane ze skutecznym pociąganiem do odpowiedzialności sprawców najpoważniejszych zbrodni. Wyniki projektu będą więc mogły znaleźć zastosowanie w praktyce procesu karnego, zarówno krajowego, jak i międzynarodowego, jak również przyczynić się do bardziej sprawiedliwego procesu, zarówno z perspektywy ofiar zbrodni, jak i samych sprawców.